

SOLFANOTASIE - Graad 1

(Unisa leerders alleen.)

Musiek wat op 'n notebalk geskryf word, word **balknotasie** genoem. Daar is 'n ander manier ook om musiek te skryf. Dit word **solfanotasie** genoem.

Solfanotasie is in 1841 deur Curwen in Engeland ontwikkel om bladsing vir beginners te vergemaklik. Voor dit was daar ook ander soortgelyke sisteme in gebruik.

1. TOONHOOGTE.

Daar is **7 solfasillabes** wat gebruik word om die toonhoogte aan te dui:

1	2	3	4	5	6	7
do	re	mi	fa	so	la	ti

By balknotasie sal ons praat van die toontrappe as: tonika, supertonika, mediant, ens. By solfanotasie praat ons van do, re, mi, ens.

Die solfasillabes word **afgekort**, en **kleinletters** word gebruik om hulle aan te dui. Die letters word op **een vlak** geskryf.

Afgekort: d   r   m   f   s   l   t

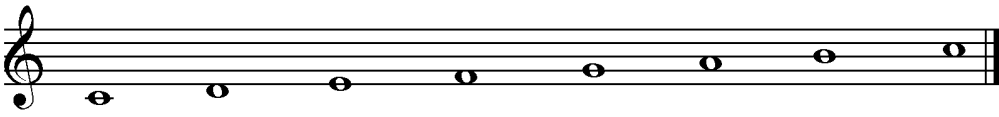
In solfanotasie word die toonsoort (tonika) aan die begin van 'n stuk aangedui:

VOORBEELD:	Do is C	=	C majeur (tonika is C)
	Do is G	=	G majeur (tonika is G)
	Do is F	=	F majeur (tonika is F)

In graad 1 gaan jy met hierdie drie toonsoorte werk.

Kyk na die volgende voorbeeld van die toonleer van C majeur, met die solfanotasie daaronder.

Do is C

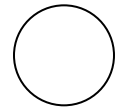
Balknotasie

Solfanotasie   d   r   m   f   s   l   t   d¹

In graad 1 gaan jy net met die eerste 5 trappe werk, van do – so.
(Die boonste C word met 'n klein nommer 1 aangedui.)

Oef. 2/1

BEANTWOORD DIE VOLGENDE VRAE:

- 1 **Hoeveel** solfasillabes word gebruik om die toonhoogte aan te dui? _ _ . .
- 2 Hoe sal jy die **toonsoort** aandui by 'n solfanotasie in C majeur?

- 3 Voltooi die volgende solfanotasie van die eerste 5 trappe van C majeur:

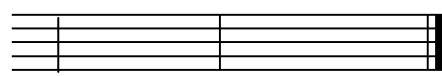
Do is _ _ _ _
d   _ _   m   _ _   s

2. TYDMAATTEKENS EN NOOTWAARDES.

- In solfanotasie is daar nie 'n notebalk nie, maar daar is wel **maatlyne**:

Solfanotasie:

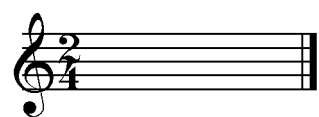
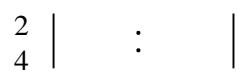
Balknotasie:

- **Maatslae** word deur 'n dubbelpunt (:) verdeel:

Solfanotasie:

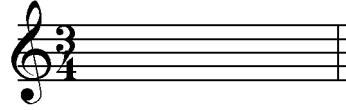
Balknotasie:

maatslag   maatslag
(Twee kwarte in 'n maat)

$$\begin{array}{c} 3 \\ 4 \end{array} \left| \quad : \quad : \quad \right|$$

$$\begin{array}{c} \square \quad \square \quad \square \\ \text{maatslag} \quad \text{maatslag} \quad \text{maatslag} \\ \text{(Drie kwarte in 'n maat)} \end{array}$$

Let wel: Ons dui die maatslae met 'n hakies aan $\square$ om dit te verduidelik, maar dis nie deel van die solfasistiem nie.

Kwartnote kry een maatslag (een telling). Kwartnote op *do* sal dus soos volg geskryf word:

Solfanotasië:

Do is C

$$\begin{array}{c} 2 \\ 4 \end{array} \left| d : d \quad \right|$$

Balknotasië:

$$\begin{array}{c} 3 \\ 4 \end{array} \left| d : d : d \quad \right|$$

- 'n **Halfnoot** is gelyk aan twee kwartnote en kry **twee maatslae** (twee tellings). Halfnote word met 'n aandagstreep (-) aangedui. Halfnote op *do* sal dus soos volg geskryf word:

Solfanotasië:

Do is C

$$\begin{array}{c} 2 \\ 4 \end{array} \left| d : - \quad \right|$$

Balknotasië:

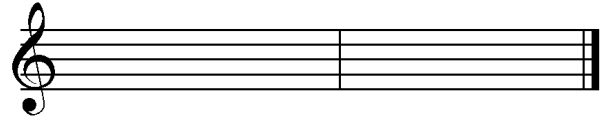

Wanneer 'n mens musiek **oorskryf** vanaf solfanotasië na balknotasië, word dit 'n **transkripsie** genoem. Transkripsie beteken *oorskryf*.

Oef. 4/1**TRANSKRIBEER DIE VOLGENDE FRASES, WAT IN SOLFANOTASIE IS, OOR NA BALKNOTASIE:****Wenk:** Skryf eerste die tydmaatteken (en maatlyne indien nodig).

Do is C

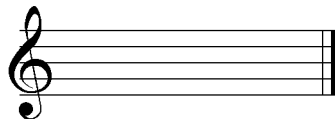
1

$$\frac{3}{4} \mid d : d : d \mid d : d : d \mid$$

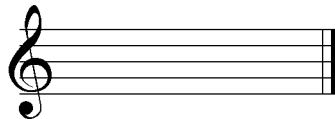
2

$$\frac{2}{4} \mid d : d \mid d : d \mid$$

3

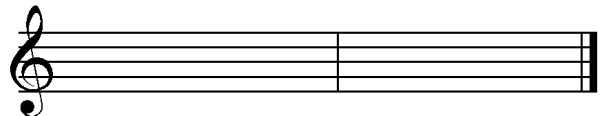
$$\frac{3}{4} \mid d : - : d \mid$$

4

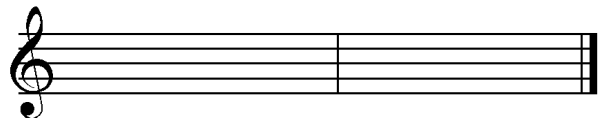
$$\frac{3}{4} \mid d : d : - \mid$$
Oef. 4/2**SKRYF DIE VOLGENDE TWEEMAAT-FRASES VAN SOLFANOTASIE NA BALKNOTASIE:**

Do is C

1

$$\frac{2}{4} \mid d : d \mid d : - \mid$$

2

$$\frac{3}{4} \mid d : - : d \mid d : - : d \mid$$

3

$$\frac{2}{4} \mid d : - \mid d : d \mid$$

4
 $\frac{3}{4}$ | d : — : d | d : d : — |

5
 $\frac{3}{4}$ | d : d : — | d : d : d |

Twee gebinde kwartnote wat oor 'n maatstreep gaan, se waarde is ook gelyk aan 'n halfnoot en word weer met 'n aandagsteep (-) aangedui:

VOORBEELDE:

Do is C

$\frac{2}{4}$ | d : d | — : d |

$\frac{3}{4}$ | d : — : d | — : d : d |

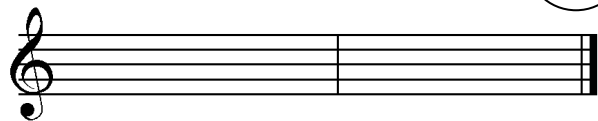

Oef. 5/1

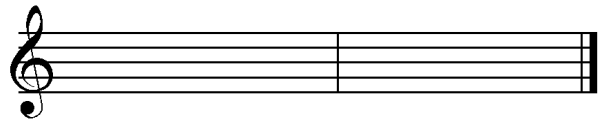
SKRYF DIE VOLGENDE FRASES WAT IN SOLFANOTASIE IS OOR NA BALKNOTASIE:

Do is C

1
 $\frac{2}{4}$ | d : d | — : d |

2
 $\frac{3}{4}$ | d : — : d | — : d : — |

3
 $\frac{3}{4}$ | d : — : d | — : d : d |

Jy weet reeds dat jy vir graad 1 die toonhoogtes do tot so moet kan skryf. Dit is natuurlik die eerste 5 trappe van die toonleer.

VOORBEELD:

Do is C

Solfanotasië:

Balknotasië:

$\frac{3}{4}$ | d : r : m | f : s : — |

Oef. 6/1

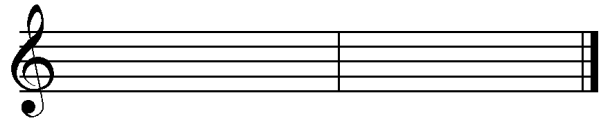
NOTEER DIE VOLGENDE TWEEMAAT-FRASES VAN SOLFANOTASIE NA BALKNOTASIE:

Do is C

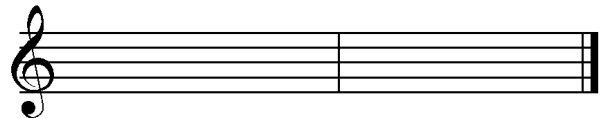
1
 $\frac{3}{4}$ | s : s : s | m : r : d |

2
 $\frac{2}{4}$ | s : f | m : d |

3
 $\frac{3}{4}$ | s : f : s | d : r : d |

4
 $\frac{2}{4}$ | s : — | m : d |

5
 $\frac{3}{4}$ | d : r : m | f : — : s |

6
 $\frac{2}{4}$ | d : m | s : — |

7
 $\frac{2}{4}$ | d : r | d : — |

8
 $\frac{3}{4}$ | d : m : f | s : — : d |

9
 $\frac{3}{4}$ | d : m : s | — : f : m |

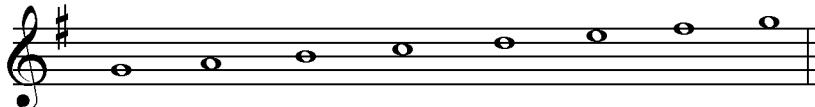
10
 $\frac{3}{4}$ | d : — : m | — : r : d |

11
 $\frac{3}{4}$ | s : — : f | — : m : — |

12
 $\frac{3}{4}$ | d : m : s | — : d : — |

3. ANDER TOONSOORTE.

VOORBEELD:

Do is G
 d r m f s l t d¹

'n Voorbeeld in G-majeur:

Do is G
 $\frac{3}{4}$ | d : m : f | s : — : d |

Doen Oef. 6/1 weer, met

Do is G en Do is F

Werk op jou eie musiekpapier.

* * *